

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opplagser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 25287. Redaksjonssekretæren privat: 10695. Ekspedisjonen, Akersveien 5 1, er åpen alle hverdager fra kl. 10—2 og 4—6. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4. „St. Olav“'s forlag samme sted, samme tid.

INNHold: Trette mennesker. — Kirken, stat og politikk. — Når. — Den rette ektefelle. — Åpent brev til professor Karl Vold. — Grev Magnus de Sparre. — Pastor Andreas Dietrich 70 år. — I kikkerten. — Bokanmeldelser. — Vår feriekoloni. — Norske kvinners katolske forbund. — Herhjemme — og derute.

Trette mennesker.

«Da Jesus nu var trett efter reisen — —»

Kristus har helliget hele livet med alt hvad det inneholder av menneskelig. Også *trettheten*. Denne stakels menneskelige tretthet, som vi alle kjenner til — så altfor godt til — og som synes oss å være desto uverdiggere å gi etter for, jo lengere frem vi kommer i nidkjærhet og iver etter å tjene Gud og våre medmennesker. En uverdigg hindring på vår vei i livet — alltid, men ikke minst når vi ærlig og opriktig søker å leve dette timelige liv som en forberedende begynnelse på det evige. Hvor ofte har ikke sjelelig og legemlig tretthet sløvet vår bønn når vi søkte kontakt med Gud — hvor ofte har den ikke lammet vår energi, når vi igrunnen gjerne vilde gjøre noe for andre. Og hvor ofte har vi ikke vært utålmodige når vi følte dens tunge hånd hvile på oss — hvor ofte har vi ikke kjempet mot den og vært sint når vi *måtte* gi etter for den — hvor ofte har vi ikke, forbitret over vår egen svakhet, bebreidet *andre*, våre omgivelser og våre forhold, at de var skyld i den.

Men — Herren sendte sin sønn til jorden for å bli menneske og ved sin ferd hellige vårt daglige liv — og «Jesus var *trett* etter reisen». Han lot sine disipler gå videre for «å kjøpe mat», for å sørge for den nærmeste tids behov — selv gav han etter for sin tretthet og satte sig ved brønden, idet han bad den samaritanske kvinne, da hun kom for å hente vann, om en leskende drikk. Han, den allmechtige Frelser, *bad* om en velgjerning av andre. Har *vi* dette sinn? Er vi ikke for det meste alt for stolte, har alt for megen «æresfølelse» til å *be* mennesker om direkte hjelp? Det koster oss ingen ting å

anrope Gud om hans hjelp, men til gjengjeld krever vi at han skal hjelpe oss direkte, vi kan gjerne si: *mirakuløst*, og forstår ikke at han ofte og oftest benytter våre medmennesker som sine redskaper. Og vår tretthet vokser, fordi vi ikke vil ta den som Kristus tok den.

Kristus kjente tretthetens tyngde, ubehag, ydmykelse — han har jo måttet lide *alt* for at vi kan finne ham som forløseren *i* alt og derved *fra* alt. Han tok denne lidelse op og inn i sig som en del av sitt vesen — og i all tretthet lever derfor noe av hans ånd, og den har en mening, et apostolat for vår utvikling som *bevisste* kristne — foruten oppgaven å lære oss konkret ydmykhet.

Hvorledes erkjenner vi nu denne mening, dette apostolat?

Det første skritt på denne erkjennelsesvei er *tålmodighet* overfor oss selv. Trette etter en lang og anstrengende dag og overveldet av sjelelig og legemlig utmattelse kan vi føle oss så uendelig viljesløse, slappe, mismodige, bekymrede — så uverdigg i hele vår ykelige holdning. Og utålmodige over denne uverdighetsfølelse tar vi mulig kampen op mot denne elendighet, fornekter vår svakhet og søker å møte Gud og livets «krav» med full kraft og stålfast vilje. Bør det oss ikke alltid å tjene ham — uten svakhet eller avkortning? Bør vi ikke kjempe en ærlig kamp for å overvinne våre menneskelige skrøpeligheter — er ikke trettheten en av disse?

Jo — edel og uegennyttig er en slik kamp, men hver prøve sig selv om der ikke ligger stolthet, ærekjærhet, forfengelig bak den! Om det ikke er mer etter Guds vilje ydmykt å bøie sig for tretthetens åk. Helliget av

Kristus kommer jo trettheten til oss — om vi derfor forsøkte å ta vel imot den med et ydmykt og tålmodig «velsignet være den, som kommer i Herrens navn»—?

Hvad vil det si?

Det vil si å være trett, å føle sig trett uten beklagelse, selvmedlidenhet og bebreidelse mot andre. Det vil si å bringe sin tretthet som et offer til Guds ære og forherligelse — sin legemlige og åndelige tretthet, og be om å få fare i *fred*, når vi ikke orker å fare i *arbeide*.

KIRKE, STAT OG POLITIKK

Pressens betraktninger over Kirkens forhold til politikken synes ofte å bygge på den antagelse at Kirken med alle tjenlige midler tilstreber å skaffe sig makt og innflytelse på det politiske område. Det er tydelig at avisenes forskjellige utenrikspolitiske medarbeidere ikke har bekymret sig om å få rede på de prinsipper som bestemmer Kirkens forhold til staten. Dette gjelder også «Dagen»s utenriksmedarbeider, som under merket «Rag» hyppig kommer med uttalelser og formodninger om Romerkirkens politiske maktbegjær, hvilket er så meget mer påfallende som denne avis er langt fra å være noe sensasjonsblad, men søker å gi nøktern orientering om verdens gang, basert på kontrollerte etterretninger og vurdering ut fra et kristelig grunnsyn. Men når det gjelder den katolske Kirke, da viser det sig at heller ikke dette blads utenriksmedarbeider er i besiddelse av den innsikt og sakkunnskap som trenges for å bedømme Kirkens forhold til politikken.

Forleden dag bragte «Aftenposten» et spesialtelegram fra Wien med følgende sensasjonelle overskrift: «Vatikanet vil ha Habsburgerne tilbake til Østerrikes trone». Hvis man i bladets redaksjon hadde vært en smule orientert om Vatikanets syn på politikken, vilde man iallfall ha tilføjet et spørsmålstegn. Vatikanets menn kan nemlig se forskjellen på det gamle dobbeltmonarki (hvor forresten langt fra alt var etter Kirkens sinn og ønske) og det nuværende Østerrike. Vatikanet kan ikke ha noget ønske om at Østerrike skal få en statsform som kanskje ikke svarer til den nye stats behov. Men en annen sak er at det i Østerrike finnes mange katolikker — også geistlige — som med forventning og lengsel higer etter en gjenoprettelse av Habsburgermonarkiet. Men dette vil ikke si at Kirken eller Vatikanet går inn for en slik politisk linje. Kirken trenger ikke nogen bestemt statsform for å løse sin åndelige oppgave. Gjentakende ganger har de senere paver uttrykkelig erklært at Kirken ikke har noget prinsipielt standpunkt til et lands statsform. Men myten om Kirkens politiske maktbegjær har et fast grep i mangel! Således kunde man i «Tidens Tegn» nylig i en artikkel av Andreas Wyller om Jeanne d'Arc lese at Kirken av politiske grunner brøt med den franske royalistbevegelse. Forfatteren tenker åpenbart på Kirkens fordømmelse av «Action Francaise», det kjente franske royalistorgan. Men denne fordømmelse hadde intet med monarki eller

Og når da den siste store tretthet kommer — når selve det å leve blir for stor en byrde for vårt syke legeme fordi vi er «trett til døden» og derfor må opphøre å kjempe mot denne tretthet, selv om vår sjel ennu skulde gjerne ha dvelet lengere på jorden blandt våre kjære — da vil vi kunde høste frukten av vår streben etter alltid å ha tatt med ydmykt sinn vår svakhet som en gave —

Da kan vi bære dødens tretthet til Guds ære uten klage eller sorg.

republikk å gjøre. Paven erklærte gjentagne ganger at hans innskriden mot dette blad ikke var rettet mot monarkiet som statsform eller mot «Action Francaise»s monarkistiske synsmåter. Men det nevnte blad og den bevegelse det ledet var inspirert av en positivistisk, ukristelig filosofi. Og da bladet øvet stor innflytelse i katolske kretser, og det var en virkelig fare for at disse skulde smittes av den uforsonlige, ukristelige og materialistiske tendens, som så sterkt preget bladet, fant Paven å måtte ta avstand fra bladet. Det skjedde ikke fordi det var royalistisk, men fordi bladet gjorde krav på å være et organ for katolikker.

Efter grundig undersøkelse og lange overveielser erklærte Paven at bladet og bevegelsen som kaltes «Action Francaise» var helt i strid med den kristne næstekjærlighets ånd og derfor uforenlig med katolsk kristenliv.

Dette eksempel fra nutiden illustrerer meget godt det man kaller Kirkens «politikk». Statsforfatninger og rent politiske partiprogrammer er ifølge sin natur Kirken uvedkommende. De kommer kun i kontakt eller konflikt med Kirken forsåvidt de berører eller strider mot kristendommens sannheter og derved får betydning for menneskenes forhold til Gud, til næsten og det evige liv.

Ifølge katolsk lære — uttrykt i Pavelige dokumenter — har Kirken ikke rett til å blande sig inn i rent politiske spørsmål. Katolikker kan ha sine politiske meninger, som ikke har noget med deres tro å gjøre. Således vil man her hjemme finne katolikker innen ethvert av de borgerlige partier. Det kan ikke tenkes at Kirken skulde si: for å skaffe katolikkene i Norge politisk innflytelse skal de nu alle gå inn i et bestemt av disse borgerlige partier — I de rent verdslige spørsmål er ikke Kirken kompetent, og det legges der ikke skjul på.

Staten står ikke under Kirkens overhøyhet — den har likesom Kirken sin myndighet fra Gud. Staten er et med Kirken sideordnet samfund — i teologien kalles staten (likesom Kirken) *societas perfecta*. Det betyr ikke at staten er fullkommen, men at staten i sig selv har myndighet og midler for å gjennomføre sin oppgave. Staten er med andre ord likesom Kirken et selvstendig samfund. De to har hver sin oppgave og deres oppgaver ligger ikke i samme plan, så det burde ikke oppstå nogen konflikt mellom dem. Når dette allikevel

skjer er det fordi den ene part trenger sig inn på den annens område. Hvis altså staten, som det ikke så sjelden hender, griper inn i spørsmål med åndelig og moralsk rekkevidde og konsekvenser, vil den for disse spørsmåls vedkommende komme inn under Kirkens *åndelige* myndighet.

Kirkens oppgave er å føre menneskene til det evige liv, og hvis Kirken ser denne oppgave truet gjennom overgrep fra statens side, da vil Kirken tre frem og nedlegge protest. Det har for eks. vært tilfelle i de land, hvor barnenes religiøse opdragelse er blitt tilside-satt eller vanskeliggjort. Vi tenker nu kanskje særlig på diktatorstatene, hvor det reises krav om statens ubetingede og ubegrensede herredømme over barnene. Men det gjelder for eks. like meget Italia før Fascismen som Frankrike den dag idag, hvor staten fremmer religionsløse skoler.

Som konklusjon kan vi anføre et ord av Pave Pius XI som viser at politikk i almindelig forstand ligger utenfor Kirkens interessedøme. «Man må vokte sig for den misforståelse, som ligger i, at vi — biskopene, prestene og lægfolket — synes å føre politikk, mens vi i virkeligheten ikke praktiserer annet enn *religion*. Ti hver gang vi kjemper for Kirkens frihet, for skolens og familiens ukrenkelighet eller for søndagens helligholdelse, er det bare *religionen* vi praktiserer og *religionen* vi forsvarer. I alle disse tilfeller og i andre lignende tilfeller fører vi altså ikke politikk, men politikken har berørt religionen.»

Så lenge man ikke kjenner til Kirkens prinsipielle standpunkt overfor stat og politikk, vil man være tilbøielig til å misforstå begivenhetene og fortolke dem misvisende. Er man dertil fiendtlig eller ugunstig innstillet overfor Kirken vil en inngrodd mistillit få en til å ane, å spore, ja til å se de merkeligste motiver.

Når —

Herre, fyrr eg fram til deg har nått,
ingen ting er godt.

Men når viljen min
er eitt med viljen din, —
når det er utbrent alt av meg
som inkje er av deg,
når alt som bårar i hjarta mitt
strøymer frå deg, ifrå hjarta ditt, —
då kann hamen, som no han er, falla,
då kann du heim ifrå jordi meg kalla.

Det er meg du ventar,
det er meg du hentar.
Eg er meg sjølv, for meg sjølv eg miste,
du er alt i meg, det fyrste og det siste.

Alt fekk eg att som eg tapte,
eg er som du meg tenkte og skapte.
For meg sjølv er eg berre
når du er min einaste hyrding og herre.

Lars Eskeland.

Den rette ektefelle.

I våre dager er der grunnlagt en helt ny gren av psykologien som utelukkende tar sikte på å klarlegge de beste betingelser for et lykkelig ekteskap. Den har absolutt en stor oppgave, denne nye foreteelse, ti det ser ut som om det naturlige instinkt, som før i tiden med en viss sikkerhet gjorde sig gjeldende når et nytt ekteskap blev stiftet og „den rette“ blev valgt, nu er avsvakket eller mulig gått helt tapt og derfor må erstattes med en bevisst innsikt i dette for hele menneskeheten så vitale spørsmål. Så altfor mange lar sig nu lede av rent subjektive innskytelser, idet de enten har glemt eller også direkte benekter at ekteskapet har et objektiv mål: å opprettholde og formere slekten og styrke Guds rike her på jorden.

Mellem de videnskapsgrener som beskjeftiger sig med dette emne kommer karakterologien i første rekke. Den er grunnlagt av Ludwig Klages og Schultz-Naumburg har i sin „ekteskapshåndbok“, en lærebok over karakter-overensstemmelser, bygget videre på hans forskninger, idet han har sammenstillet en del håndskrifter fra fortid og nutid. Han kommer til det resultat, at til et lykkelig ekteskap utkreves overensstemmelse av smak og interesser, kultur og vaner, livsinnstilling og opfatning, race og erotikk.

Alle sanne katolikker kjenner til den store betydning som en felles livsanskelse har for den ekteskapelige lykke. Statistikken viser kun altfor tydelig hvor overveiende de fleste skilsmisser faller i de blandede ekteskaper. Og alle sjelesørgere kan berette om de samvittighetskonflikter, for ikke å si katastrofer, som oppstår, fordi meningene er delte om det som er rett og urett.

Men et lykkelig ekteskap kan på den annen side ikke bygges bare på at partene passer åndelig sammen. Det må også hvile på et felles følelsesliv, fordi hver eneste dag praktisk talt bringer oppgaver som må løses fort etter umiddelbar følelse. Den ene ektefelle venter ubevisst alltid, at den annen føler kongruent med ham eller henne selv. Gjør den ikke det eller forholder den sig muligvis likegyldig melder sig straks den tanke: „jeg blir ikke forstått“.

Kultur og vaner må ikke bli betraktet som noe uvedkommende — tvertom er en overensstemmelse her et meget avgjørende moment. Et menneskes kultur er dels noe medfødt, dels noe tilegnet. En kvinne blir sjelden lykkelig når hun gifter sig med en mann, som er henne underlegen og hvis vaner og interesser hun ikke kan dele eller bare sympatisere med. Og særlig

viktig er den innstilling man har til arbeide. Kvinner, som alltid har betraktet fornøielse som livets mening, kan neppe finne sig i å være gift med en mann som går op i sitt arbeid.

Alle kjenner vi det spørsmål som så ofte melder sig vis å vis et ekteskap: hvorfor har egentlig nettop *de to* giftet sig? Hvorfor forelsket han sig i henne og hun i ham? Her må vi kaste et blikk på den bakgrunn og de beveggrunner som især psykoanalysen har beskjeftiget sig med. Dypt i våre sjeler huser vi en rekke erindringsbilleder fra vår barndom — klare og kraftigste billedet av far og mor, men billedet av brødre og søstre kan også spille en rolle. Hvis det nu er faren som har stått en datter nærmest, velger denne ubevisst en mann som ligner ham. Det behøver bare å være en liten enkelhet ved skikkelsen, stemmen, bevegelsen — det kan være tilstrekkelig. Men det omvendte kan også være tilfelle: er erindringsbilledet negativt er det umulig for en kvinne å forelske sig i en mann som har den fjerneste likhet med faren. Menn, som er blitt opdratt av flere kvinner og derfor ikke bærer et bestemt morsbilde i sig som ideal, er for det meste ustadige i sin kjærlighet og går lett fra den ene til den annen. Men der finnes også en sykkelig fiksering til far eller mor slik, at erindringen om dem alltid vil stå mellom den pågjeldende selv og ektefellen og før eller senere ødelegge ekteskapet. Det eneste som kan avbøte dette er om denne følelse blir bragt frem i lyset og ektefellene får talt sammen ut om denne hindring.

Ekteskapet er et samfund — et fast uløselig livssamfund. Den som vil bli lykkelig selv og gjøre en annen lykkelig i det, må derfor være opdratt til samfundsliv. Det første og største bud i dette samfund er at det er bedre å *gi* enn å *ta*. Den som i ekteskapet kun søker sig selv og sin egen tilfredsstillelse, løper alltid den fare kun å se i den annen part en tjener, ikke et likeberettiget menneske.

Men ekteskapet er å anerkjenne den annens personlighet og hans rett som sin egen. Dette samliv og samarbeide med sin stadige spenning, opofrelse og tilfredsstillelse er lykken i det. Men så altfor få er innstillet på samfundsliv!

De ser kun på sin egen vilje, kjemper kun for sin egen prestige, blir lett mismodige og til byrde for den annen part. Det er alle dem som har vært bortskjemte barn, vant med å få sin vilje av foreldrene og derfor fiendtlig innstillet overfor alle som vil stille fordringer til dem. Mens på den annen side altfor strenge fedre, som har brutt sine barns vilje, får etterkommere som reagerer negativt overfor både den guddommelige og menneskelige autoritet.

Særlig farlig er denne mindreværdighetsfølelse hos kvinner, som derved fristes til å bruke de svakes og underkuedes våben for å sette sin vilje igjennem: løgn, list, sykdomsforstillelse. Og hvor en slik måte å reagere på har fått innpass i en familie går den dessverre så altfor lett i arv — ikke minst ved sitt slette eksempel. I det hele tatt er det en av oppdragelsens store problemer å lære barn lydighet uten samtidig å knekke deres mot og selvtillit og gjøre dem ubruk-

bare for et senere ansvarsbevisst liv som foreldre og familieforsørgere.

En mann kan aldri bli en kvinnes støtte og hjemmets beskytter, hvis han er viljeløs og vaklende i hele sin livsinnstilling. Han vil alltid ha følelse av å være underlegen, og jo bedre og dyktigere hans hustru er, dess vanskeligere vil det bli å etablere et harmonisk hjem. At et menneske med slike hemninger overhodet blir gift, skyldes noe som Fritz Künkel kaller: „foryldningen“.

En forelsket ser ingen feil hos sitt objekt, men legger alle sine idealer inn i det — overvurderer derfor alle egenskaper og lukker øinene for skyggesidene. De vanskeligheter som utvikler sig av dette er så store, at man ikke noksom i tide kan advare mot å opdra de vordende mødre og fedre til selvstendige individer.

Et ekteskap, et hjem, er tilværelsens faste punkt — og å føre denne ide frem igjennem alle de vanskeligheter som truer den i vår tid er mulig den største og helligste oppgave to mennesker kan vie sitt liv til å løse. En oppgave, som sett i troens lys, alltid gjør ektefellene til „den rette“ for hverandre. Særlig når ekteskapet er blitt *familie* — når barna binner det hellige bånd ennu fastere. Ti da løftes samlivet op i det høyeste jordiske plan: å være uselvsk offertjeneste for den kommende slekt.

Ekteskapets hellige sakrament meddeles under korssets tegn — i det helligste offers tegn. „Den rette“ er den som hjelper den annen part best mot dette mål: å elske dag for dag renere, dypere, inderligere. „Den rette“ er ikke den, som gir oss mest kjærlighet — „den rette“ er den som utvikler vår evne til å gi stadig mer og mer kjærlighet — stadig gi mer og mer tålmodighet, overbærenhet, forståelse, velvilje.

Hvis vi kunde lære og opdra våre barn til denne holdning overfor ekteskapsproblemet — da vilde den kommende generasjon se færre oppløste hjem og flere lykkelige mennesker.

Grev Magnus de Sparre.

Minnefest for en berømt svensk-fransk trosfelle.

Det katolske universitet i Lyon har avholdt en minnefest til ære for grev Magnus de Sparre, som avgikk ved døden ifjor. Han foreleste over teoretisk og praktisk mekanikk og var i de senere år doyen for det videnskapelige fakultet. Han var etling av en av de eldste skandinaviske familier som fikk fransk inntødsrett og gikk over til katolisismen i kong Ludvig XIV's regjeringstid. En av slekten var nemlig på dette tidspunkt Sveriges gesandt ved solkongens hoff og blev så tiltrukket av franske forhold at han bosatte sig for godt i landet sammen med hele sin familie. Slekten kom snart frem i første rekke i sitt nye land, likesom den hadde hørt til de beste i sitt gamle land, hvor dens oprinnelse går så langt tilbake, at den taper sig i «la nuit des temps». Som etterkommer av nordens gamle fyrsteslekter hadde

grev Magnus de Sparre både kongeblood og helgenblood i sine årer: St. Knud, St. Erik og St. Birgitta. Men dette inspirerte ham aldri til hovmot — man merket hvorledes han følte sig forpliktet nettop av denne grunn til til å bli tro mot disse ophøiede tradisjoner og yde mere enn der blev krevet av andre. Han opfylte denne forpliktelse med mønsterverdig omhu — ikke minst under verdenskrigen, hvor han fikk anledning til å utføre et utmerket arbeide i Frankrikes tjeneste.

For hans store videnskapelige innsats blev hans minne nu forleden feiret på høitideligste måte i Lyon, hvor berømt heder fra nær og fjern hadde samlet sig til hans ære. Listen over de tilstedeværende viser navn på noen av de mest kjente videnskapsmenn fra ingeniørkunstens forskjellige grener — nærværende var selvfølgelig også den nærmeste slekt: oberstløytnant grev Eric de Sparre med hustru, grev og grevinne de Raousses-Soumabre, komtesse de Sparre og komtesse de Bovis, sammen med en del av den avdødes mange elever, venner, kolleger og beundrere. Bak talerstolen var anbragt et vakkert kunstverk: en bronseplakette utført av billedhugger Eugene Gairal de Sérèzen og bærende grev de Sparres kjente trekk.

Universitetets rektor, mgr. Lavallée, takket først alle de tilstedeværende fordi de var kommet selv langveisfra — men der var grunn til å samles for å minnes en mann, som på en så sjelden beskjedne måte hadde vært en videnskapens tjener. Han hadde aldri forlangt at denne skulde være et springbrett for hans meninger, et middel til å vinne ære og rikdom — han hadde aldri krevet annet av videnskapen enn den selv — knapt nok et beskjedent underhold mer enn til å dekke sine direkte utgifter. Det store ved grev de Sparre var hans ydmykhet som gikk hånd i hånd med en kunnskapsmengde og arbeidskraft av sjeldne dimensjoner.

M. Camichel talte om den avdødes innsats på vannbyggningskunstens område: «når man nu kan beregne de industrielle ydelser så nøiaktig, skyldes det ham — han eiet en dyp intuisjon overfor realitetene som tillot ham utav en mangfoldighet av elementer å fremdra dem som var nødvendige for en bestemt opgave og se bort fra dem som var overflødige. Derfor var alle hans hydrauliske arbeider av en enestående finhet, presisjon og enkelhet.»

Vicomte R. d' Adhémar, redaktør av det franske artilleritidsskrift, berømmet grev de Sparres innsats i ballistikken: «Han hadde en slik innsikt i alt hvad angår projektilers baner, at det var lekende lett for ham å utregne fiendens stilling ved bombardementet av Dunkerque i 1915 og av Paris i 1918. Men hans hovedinnsats var dog de beregninger, som på grunnlag av hans teori om det roterende projektils gyroskopiske eller pendulære bevegelse, førte til opdagelsen av «Tykke-Bertha»s eksistens. Vi husker alle den forferdelse som bombardementet av Paris i 1918 vakte — ikke minst ved sin gåtefulle karakter. Grev de Sparre rekonstruerte ut fra projektilenes bygning, nedslagsvinkelen og dets posisjon i fallmomentet hele «Tykke-Berthas» karakter og hvor den måtte være, og skaffet derved alle betingelsene for å kunde motarbeide dens virkninger.

Hvor glimrende dette arbeid var forståes best av at grev de Sparre måtte ta jordens rotasjon med i sine beregninger!

På vegne av grev de Sparres elever talte M. Georges Chapas, hans efterfølger ved universitetet. Det var på en gang gripende og imponerende det han fortalte om den avdødes måte å undervise på — hans evne til å virke inspirerende og inciterende samtidig med at han alltid krevet nøiaktig og grundig arbeid. At der nu ydes så meget verdifullt, for ikke å si fremragende arbeid på disse felter, skyldes ikke minst grev de Sparres innflytelse på alle dem som har hatt den lykke å bli veiledet av ham.

Møtet sluttet med en varm og dyptfølt tale av mgr. Lavallée — og efterfulgtes av en stillfull bankett, hvor der atter lød mange ord til grev de Sparres ære — skjønnest var dog en improvisasjon av M. Gariel, hvori han minnet om at hydraulikk oprinnelig var en musikkbetegnelse for fløitespill, som lignet i sine toner bølgenes rislen: «Nu lytter grev de Sparre til «les hydrauliques éternels» — de evige bølger.» Og i disse ord lå likesom gjemt hele denne vakre fests blivende verdi: minnet om en mann, som forenet religion og videnskap — etlingen av vår Kirkes store skikkelser heroppe i Norden, i broderriket Sverige: grev Magnus de Sparre.

Åpent brev til professor Karl Vold.

Herr professor!

I «Kristelig Ukeblad» for 22 ds. har De et oprop, hvori der i begynnelsen forekommer følgende passus om en franciskanerprest som har «mistet troen på den romersk-katolske kirke og er nådd frem til full evangelisk kristendom» —: «I motsetning til mange andre katolske prester har han vært ærlig nok til å bekjenne det.»

Da man vel kan gå ut fra at herr professoren ikke utslynger en slik beskyldning mot den romersk-katolske geistlighet uten å være særdeles nøiaktig informert om dens holdbarhet, tør jeg i sannhetens navn anmode Dem om å dokumentere Deres påstand.

Det samme gjelder den uttalelse, som finnes litt lengere nede i Deres inserat: «Må han levere maskinen tilbake, har han neppe annen utvei enn å gå tilbake til den katolske Kirke, «selge sig», som så mange har måttet.»

Også her utber jeg mig de *beviser*, som herr professoren selvfølgelig som ansvarsbevisst kristen må være i besiddelse av for å kunne skrive dette. Til hvert salg hører nemlig en kjøper og hvem har den katolske Kirke kjøpt?

Jeg forstår selvfølgelig at herr professoren med uttrykket «selge sig» ikke hentyder til direkte pengegodtgjørelse, men innbefatter i ordene materiell fordel i almindelighet — men da det er selvsagt at professoren vet at det ikke er gitt oss mennesker å «granske hjertener og nyre» hos hverandre er det vel vanskelig å turde uttale sig om motivene til andres konversjon så bestemt, at man uten deres egen tilslutning tør si at de har «solgt sig».

Foreligger en slik erkjennelse fra «mange»?

Og er det bevislig at Kirken har gått med på en slik handel og «kjøpt»?

Det ubestemte «mange» i begge Deres uttalelser, herr professor, er overfor to så alvorlige beskyldninger ikke fyldestgjørende som sannhetsbevis.

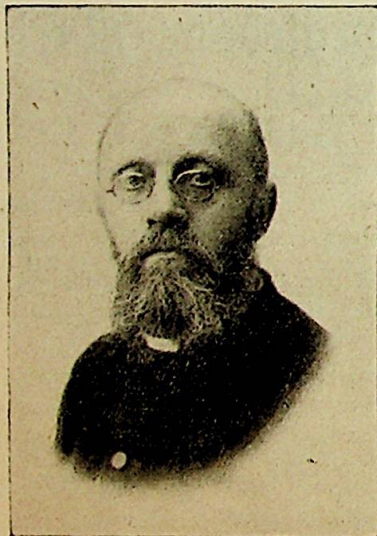
Jeg ber Dem derfor presicere og dokumentere Deres ord.

Ærbødigst

H. Irgens,

redaktør av «St. Olav».

Bedes optatt i «Kristelig Ukeblad».

Pastor Andreas Dietrich 70 år.

Den tredje juli feirer rektoren ved St. Josephssøstrenes kapell i Kristiansand, pastor Andreas Dietrich, sin 70 års fødselsdag. Festdagen vil dog ikke finne ham der, men i Stavanger, hvor pastoren vikarierer for sogneprest van der Burg, mens denne er i utlandet.

Pastor Dietrich virket etter sin prestevigsel i 1887 først noen år i sitt hjemland Tyrol — men allerede i 1896 stillet han sig til disposisjon for Norges aposto-

liske Vikariat og kom i 1896 her til landet hvor han forholdsvis snart blev sogneprest i Harstad. Der fulgte nu 14 års virke så høit mot nord — fjorten lange ensomme år menneskelig sett. Vi har jo fornylig her i «St. Olav» bragt en beretning om en nordlandsprests virke som får oss til å forstå, hvilket mot, hvilken ofervilje, hvilken sjelsstyrke en katolsk sjelesørger må være fylt av for overhodet å kunne greie arbeidsforholdene som de dengang lå an i disse distrikter — og pastor Dietrich blev på sin post som Kirkens trofaste tjener til han kaltes sydpå for å virke som sogneprest i Stavanger og Drammen på samme nidkjære og plikttro vis. I 1929 blev han rektor ved St. Elisabethssøstrenes hospitalskapell i Trondheim for — da Pictuspatrene overtok Mellen-Norges kirkedistrikt — å bli forflyttet til Kristiansand som rektor for St. Josephssøstrene der.

Dette er bare den ytre ramme, som vi har nevnt her — men den som kjenner litt til våre presters liv og gjerning vil kunne fylle denne ramme, disse stedsangivelser, ut med forestillingen om så megen glede, trøst, støtte, oppmuntring som sjelesørgerens ferd har bragt våre trofeller der han virket. Mange, lange og anstrengende er de reiser pastor Dietrich har foretatt med Sakramentene og reisealteret — i de forskjelligste omgivelser har han lest den hellige messe og bragt messeofrets velsignelse til fjerntboende katolikker. Og derfor vil takknemlige tanker gå til den beskjedne gamle prest på hans festdag og mange takknemlige bønner vil stige op og nedbe Herrens lønn over sin gode og trofaste tjener, fordi han har latt oss se «Din frelse» så mangen gang. En lang, en lys, en fredfylt livsaften ønskes efter livsdagens byrde og hete — ad multos annos!

] kikkerten.

«Kristelig Ukeblad» har i nr. 25 gjengitt i sin helhet «St. Olav»s artikkel angående det møte Norges kirkelige landslag arrangerte 11. mai til forsvar for det kristne syn på ekteskapet og skriver tillike noen velvillige ord om denne artikkel. Imidlertid er vel redaksjonen kommet i tanke om at dette lett kunde bli for meget av det gode. Hvorfor den tilføier: «Måtte blott det salt fra den norske kirke, som her i høi grad trenges, bli av en enda sterkere saltkraft enn i de romersk-katolske land, hvor disse folkesynder vel først begynte og hvorfra de har utbredt sig videre, således Frankrike.» Dette lille spark skulde vel tjene til å berolige bladets lesere, som kunde føle sig ille berørt over en uforbeholden anerkjennelse av noget katolsk. Og vi må tilstå at da vi leste dette, da kjente vi igjen det kristelige ukeblad med sin periodiske gjenganger om de slemme katolske land! Men fra spøk til alvor — er det helt riktig, helt fair, å kalle Frankrike et katolsk land? Som bekjent har den franske republikk i mer enn femti år drevet en kirkefiendtlig politikk, som bl. a. har medført religionsundervisningens ophevelse i skolene. Og vi behøver vel ikke å forklare «Kristelig Ukeblad» hvilke følger det må innebære — følger som den katolske Kirke dypt beklager.

BOKANMELDELSE

Nordisk Kultur: «Kirkebygninger og deres utstyr». Av dr. Wilh. Lorentzen. (Aschehoug & Co.).

Forsynt med 167 vakre illustrasjoner er der nu utkommet et nytt bind i det store samlingsverk: «Nordisk Kultur». Sveriges kirkekunst gjennomgås heri av Gerda Boéthius, Finlands av K. K. Meinander, Danmarks av utgiveren selv, dr. Wilh. Lorentzen, og endelig behandles Norges av arkivar Anders Bugge, hvis navn borger for den gode kvalitet av hans arbeidsandel. Det er i og for sig en ønskeoppgave vår dyktige kulturforsker her har fått — men samtidig en meget vanskelig, fordi nutidsmenneskenes protestantiske mentalitet er så langt fra den religiøse innstilling som betinget bygningen av middelalderens skjønne gudshus. Hele det liturgiske liv som for katolikker er en selvfølge og som kirkerummene, og især deres utsmykning, er et utslag av, ligger protestanter så fjernt, at de ser på alle disse beviser på et rikt indre liv som noe affektert, noe kunstig oppbygget uten å forstå at kristendommen i middelalderen gjennemsyret alt og var det essensielle i alt, selv det mest dagligdage. Alle de mange symboler, som pryder kirkehusene fra den gang, krever et intimt kjennskap til den virkelige katolisisme for å kunne forstås og forklares helt — man savner en slik forklaring av selve grunnprinsippene, hvorefter kirkene og deres utsmykning er utgått. Fremstillingen er derfor nokså subjektiv på mange steder — men det er en subjektivitet som er båret av så megen kjærlighet til sitt emne, at den er lett å tilgi. Han gir et utmerket billed av vår praktfulle og maktfulle kirkekultur i middelalderen — og selv om naturligvis fagfolk vil være de som får mest utbytte av verket kan det dog ikke undlate å interessere enhver som ønsker å ha føling med sitt lands kulturelle fortid. Ikke minst har vi katolikker utbytte av å stifte bekjentskap med vår egen fortid — og ikke minst plikter vi å være med å støtte alle anstrengelser som gjøres for å opdage og bevare alle beviser på middelalderens storhetsperiode, hvad kirkeliv og kulturliv angår.

E. D.-V.

Dr. teol. J. van der Burg: Hvad sier Bibelen og tradisjonen om Barnedåpen. (St. Olavs Forlag, Oslo).

I en liten bok på vel 100 sider fremlegger forfatteren de avgjørende beviser for barnedåpens gyldighet og hensiktsmessighet. Det kan reises adskillige innvendinger mot boken hvad språket angår. Men den inneholder et så rikt fond av opplysninger og argumenter at man gjerne bærer over med denne ufullkommenhet. Etter en kort innledning om sakramentene i sin almindelighet, går dr. van der Burg over til å påvise hvorledes barnedåpen som institusjon er i overensstemmelse med Bibelen og hvorledes dens opprinnelse kan føres tilbake til den eldste kirkelige tradisjon. Ennvidere påpeker forfatteren de mange og store fordeler som følger av barnedåpsskikken. I et siste avsnitt av boken drøftes spørsmålet om dåpen må skje ved neddykning eller kan forrettes ved overrøsing. Også for dette punkts vedkommende er bevisførelsen helt fyldestgjørende bygget på kjennsgjæringer og solide argumenter. Det kan neppe være tvil om at denne bok vil bli til stor nytte for alle som har interesse for det viktige spørsmål om dåpens stilling i kristendommen. Bokens overmåte verdifulle egenskaper, dens saklighet og dens store grundighet gjør den særlig skikket til

å være en veileder for søkende mennesker og urolige sjeler. Men også for andre kan boken være nyttig og verdifull. Hvem støter ikke nu på uttalelser som drar barnedåpens nytte i tvil? De som har lest denne bok vil være rustet til å forsvare Kirkens eldgamle praksis på dette område. For predikanter vil dr. van der Burgs bok være til uvurderlig nytte. H. J. I.

Vår Feriekoloni.

Tidligere innkommet	kr. 1088.00
A. Tiberger	» 25.00
Arkitekt Sund	» 20.00
Fru M. W.	» 10.00
L. B.	» 5.00
Fru L. Ch.	» 20.00
Hr. Grant Lea	» 10.00
St. Josephssøstrene	» 50.00
L. I.	» 20.00
N. K.	» 25.00

Kr. 1283.00

Gaver mottas fremdeles med takk i St. Olavs redaksjon, mgr. Irgens, sogneprest pater Notenboom, St. Halvard. — Guttene skal medta kam, såpestykke og 2 skift skjorte og undertøi samt genser, og om mulig et ullteppe. Avreise med bil fra Oslo 2/7, St. Halvard.

Br. Frans.

Norske kvinners katolske forbund.

avholder landsmøte i Oslo lørdag den 6. og Søndag den 7. oktober. Møtet avsluttes med felleskommunion mandag den 8. oktober St. Birgitta-dagen.

Herhjemme: —

OSLO. Eksamensfester. Menighetsskolene og St. Sunniva-skolen avholdt sine eksamensfester fredag 22. og lørdag 23. juni henholdsvis i bispegårdens festivitetslokale og gymnastikksalen på St. Sunnivaskolen — begge steder i nærvær av hans høier. biskopen. — Menighetsskolens karakterer og resultater blev oplest av mgr. Irgens i sogneprestens fravær. Innimellem fikk vi høre sang og deklamasjon, som av de mange tilstedeværende fikk velfortjent bifall. Mrg. Irgens holdt til slutt en tale som han særlig henvendte til de elever som nu skulde forlate skolene og hvori han påla de unge å erindre, at livet avhang av hvorledes og hvortil vi svarte «ja» eller «nei» i de forskjellige situasjoner vi blev stillet overfor og hvor vi skulde velge. Men dette ja og dette nei skulde ikke bare svares i ord, men i handling. Til avslutning overrakte endel småpiker vakre blomster til biskopen, de geistlige herrer og lærer Bokmann og biskopen lyste velsignelsen over alle de tilstedeværende. — St. Sunnivaskolens eksamensfest innleddes likesom den andre med messe i St. Olavskirken — og etterpå fyltes hele den store gymnastikksal av foreldre og andre interesserte. Også her leste mgr. Irgens karakterene og resultatene op — men dessuten kunde de tilstedeværende selv overbevise sig om den fortreffelige sprogundervisning som meddeltes ved skolen, idet barna med forståelse og utmerket uttale deklamerte både på tysk,

fransk og engelsk. Men særlig bifall vakte dog de sanglige prestasjoner som tjener den dyktige sanglærerinne frk. Østenstad til stor ære. I sin tale dvelet mgr. Irgens særlig ved skoletidens oppgave som den å lære elevene å kunde **arbeide**: konsentrasjon og vedholdende flid til et mål var nådd. Når kunnskapene delvis var glemte var denne arbeidsevne igjen som brukbar kraft i livet — som barn var det karakterene som vi arbeidet for, som voksne var det karakteren det gjaldt. Den største glede de som arbeidet ved skolen hadde var når de så barna etterhvert gjennom skoletiden utvikle sig til å bli menneskelige, mer og mer små personligheter — det største ansvar de hadde var å befeste de små menneskespirer, slik at de kunde overta ansvaret selv og bli faste i sin kristendom, som den beste støtte for et lykkelig liv også i hel jordisk betydning, ti Guds frykt er nyttig til mange ting. Ennvidere takket mgr. Irgens på skolens vegner lektor frk. Fåberg, som nu forlater skolen etter å ha nedlagt et dyktig og interessert arbeid i den, for å overta en annen lærergjerning i Bergen. — Den vakre eksamensfest avsluttedes med avsyngelsen av «Store Gud, vi lover Dig», hvorefter de fleste begav sig op i skolelokalene for å beundre de utstilte elevarbeider, der som vanlig var til stor ære for såvel lærerinnens som elevenes smak, dyktighet, flid og arbeidsiver. Det er særlig interessant å se hvor langt de elever kommer, som følger skolen gjennom alle klasser og derved får en helt planmessig allsidighet i kvinnelige ferdigheter. Ut fra denne erfaring må man hilse opprettelsen av en barnehage med glede, idet den kontinuerlige utvikling da kan ta sin begynnelse så meget før.

BERGEN. Skoleårets avslutning fant sted i strålende sommersol som lovet godt for ferien. Alle barn møtte frem til 8-messen i St. Paulskirken og samlet sig om Herrens bord til felleskommunion for å takke Gud for hans store velsignelse i det skoleår, som nu var slutt. Etterpå var der en hyggelig fellesfrokost på skolen og klokken halv ti samledes barn og foreldre i menighetens festivitetslokale, hvor også mgr. Snoeys og pastor Riesterer snart kom tilstede. Etter vakker sang av barna reiste sognepresten sig: «Nu skal vi først holde dommedag». Syvende klasse hadde det fine resultat å fremvise: alle har bestått opptagelsesprøven til middelskolen. Så kom alle de andre klasser og fikk sine karakterbøker — og mgr. Snoeys opleste som vanlig forsømmelsene i skoleårets løp, idet han samtidig uttrykte sin store tilfredshet over at disse var blitt betydelig mindre til tross for at barneantallet var øket. Fem barn, som ikke hadde forsømt en eneste dag fikk en salmebok i premie. Monsignore holdt derpå en liten tale hvori han ønsket barn og foreldre hjertelig tillykke med det gode resultat som var oppnådd. Men især var han glad over at barna avsluttet dette skoleår med felleskommunion. Han håpet at det måtte fortsette således i fremtiden og bad dem også begynne det nye skoleår med felleskommunion søndag 19. august. Ved spørsmålet om hvem som vilde være med meldte alle sig. Så fulgte en liten formaning om ikke å glemme de daglige bønner i ferien og især om hver søndag i tanken å være med i den hellige messe i St. Paulskirken. Endelig takket monsignore foreldrene for godt samarbeid og bad barna hilse med håndklapp alle dem som hadde strevet for dem i skoleåret. Klappsalvene runget, først for lærerpersonalet, prestene og søstrene — så for St. Franciskus-søstrenes generalforstanderinne, moder Beata, som gir skolen så mange søstre og er deres støtte og hjelp i skoleåret — for tannlæge Messel,

som gratis ofrer sin tid for gymnastikkundervisningen og for lektor Eek-Larsen, skolens beste venn, som også i år har funget som censor. Alle får sin klappsalve — bare ikke sognepresten. Men så ber én av de tilstedeværende alle å takke ham som den der bærer det hele — og da vil salutten ingen ende ta. Man kan bare høre hvor alle, foreldre og barn, er med i den av ganske hjerte. Til slutt taler den gamle pastor Riesterer, og man ser tydelig hvor betatte barna er av hans ærverdige skikkelse. Han ønsker tillykke med de pene karakterer og finner at man bør klappe for dem også — for St. Paulsskolens fremgang i det hele tatt. Barna er helt enig med ham — altså igjen ivrig klapping, den siste. Så synges «Store Gud —», hvorefter alle sier farvel til prestene og søstrene med hjertelig takk for i år og på gjensyn etter ferien. Referent.

— og derute:

ITALIA. Mødre- og barnetrygden. Italia er det land i verden som forholdsvis beskjeftiger de færreste kvinner i industri og handel. Mens Tyskland har 11 500 000, U. S. A. 10 500 000 og Frankrike 8 500 000 arbeidende kvinner, er der i Italia ved handel og industri kun 1 540 000 og ved landbruket 1 600 000 kvinner beskjeftiget. Den gifte arbeideriske våker regjeringen med særlig omsorg over dels ved innførelse av alle tenkelige arbeidshygieniske foranstaltninger, dels ved å kontrollere at intet arbeid undergraver hennes sundhet eller nedsetter hennes kvalifikasjoner som mor. De arbeidende mødre har mange begunstigelser — før og etter fødselen skal de ha en lengere hvile fra arbeidet, dog med arbeidsløshetsunderstøttelse og rundelig pengebidrag til fødslen. I alle de større industricenter er der ansatt kvinnelige funksjonærer som tilser de hjem hvor mødre må gå på arbeid. Syke mødre har fortrinnsrett til alle sanatorier og rekonvalescenthjem. BARNEDØDELIGHETEN er på grunn av all denne omsorg sunket rivende i de senere år. Kampen mot tuberkulosen ledes etter lignende prinsipper og sender mødre og barn til sundere steder, når man ser at det er påkrevet.

SERVITERORDENEN har for nylig feiret sitt 700-års jubileum. I 1233 drog 7 menn ut fra Florents etter å ha utdelt alt de eide til de fattige og bosatte sig i forstaden Camarzia i et forfallent hus ved kirkegården. De byttet sine verdslige klær med en botsklædning og førte et strengt forsakelsens liv. Allerede etter få ukers forløp vandret pilgrimmer til de syv merkverdige brødre, og i mai 1234 nedsatte de sig derfor på det ugjestfrie Seneribjerg for i ro å kunne fortsette sitt bots- og bønneliv. 6 år etter viste Gudsmoderen sig for dem og påla dem å danne en orden etter St. Augustins regler. 1256 blev den nye Marias tjenerorden erklært selvstendig og 1304 undertegnet Benedikt XI bullen «Deum levamus», hvorved den stadfestedes helt som «Serviterordenen». En av de syv stiftere oplevet denne gledesdag — Aleksius, som døde 104 år gammel. Ordenen vokste fort — i 1323 hadde den over 20 000 medlemmer og hadde nedsatt sig nesten overalt, særlig i Italia og Tyskland. Dens moderhus er nu i Innsbrück, hvis kloster er grunnlagt av erkehertuginne Anne Katherina Gonzaga. Ordenen er nærmest kontemplativ, men vier sig også for sjelesorg og misjonsvirksomhet i de helt fjerne egner — således Syd-Afrika og Brasilia.